

Egy kollégium tíz évéről

Március 30-án lett kiváló kollégium a Móra. Majdnem pontosan tíz évvel ezelőtt, 1966 április közepén vették birtokukba az Irinyi Kollégium bölcsészeti és jónéhány, addig alberlethen lakó egyetemista lány a Móra Ferenc Diákotthon. Rajtuk, az első 320 fős közösségem múltott: csak diákszálló, marad-e az új létesítmény, vagy pedig magas-szintű szakmai, politikai, kulturális és sportélet alkotójellegű, közösségi szellemű kollégiummá válik.

A kiváló kollégiumi cím elnyerése választ adott az egy évtizeddel ezelőtti felvetődött kérdésre, de érdemes végtekinteni ezen a tíz esztendőn, hogy ennek tükrében legalább egy részét láthassuk annak a sok-sok munkának, amivel ezt ki is érdemelték.

A Móra Kollégium születése elválaszthatatlan volt az ország felsőoktatási kollégiumi rendszerének alakulásától. 1966-ban tartották meg a második Országos Felsőoktatási Kollégiumi Konferenciát — a mozgalom fellendülése szerencsésen egybeesett a diákotthon megnyitásával. Új elvekhez, új követelményekhez igazították céljaikat az akkori mórások — a törekvés ezek végrehajtására pedig szinte az első perctől kezdve megvolt bennük. Létrehozták az első Diákbizottságot, könyvtárat alapítottak, sportpályát építettek. Mivel bölcsészhallgatók laktak itt, esetükben alkalom adódott az azonos szakosokból álló szobák, alapközösségek létrehozására. A felsőbbévesek korrepetálták az elsőéveseket, az emeltek is „szakosodtak” — ezek voltak a közösséggé válás folyamatának első apró, de nagyon fontos építőkövei.

Az első eredmény igen hamar, másfél éven belül megmutatkozott: 1967. november 25-én nyerte el a diákotthon a Kollégium címet. Ez az esemény zárta a Móra történetének első periódusát, s egyben nyitányát is jelentette a következőnek, mely most zárult, s amire többek között a sajátosan „Móras” hagyományok kialakulása volt jellemző. 1967-től évenként kerülnek megrendezésre a Móra Napok, melyeknek programjaiban vezetőképzők, kulturális és sportrendezvények, vetélkedők szerepelnek. Országosan is egyedülálló kezdeményezésnek számítanak a Nemzeti Napok. Ennek keretében a szocialista országok történelmi, gazdasági-politikai viszonyaival, fejlődésével és kulturális életével

foglalkozó előadások, kiállítások, vetélkedők kerülnek megrendezésre. A hazai vidékek megismertetését, bemutatását szolgálják 1974-től a Tájjellegű Napok. Szinte az első hónapoktól kezdve él a kollégium lapja, a kollégisták által szerkesztett Magunk, amelyben rendszeresen jelennek meg a Móra diákjainak írásai, rajzai, a kollégiumot érintő eseményekről történő beszámolói.

A sokféle kulturális jellegű hagyomány mellett a szakmai képzésben különös fontossággal bír az 1972-ben létrejött szakkollégiumi rendszer. Jelenleg nyolc szakcsoportban 74 kollégista dolgozik, s az itt végzett munka eredményességére mi sem jellemzőbb, minthogy az idei bölcsész TDK-n egyedül a történelem szakcsoport 9 dolgozóval képviseltette magát — s számos díjat nyertek.

Jelentős mértékben vesznek részt a Móra lányai az egyetem KISZ-életében, vezetésében is: a bölcsészkar KISZ-vezetőségében hat, a jogászkolnál négy mórás név jelzi a mozgalmi életben való aktivitásukat. A kollégium valóban az egyetemi ifjúsági mozgalmi munka bázisává vált.

Azonban a kollégisták tevékenysége nem korlátozódik csupán a kollégium falai közé. Sokféle, sokszínű kapcsolatot építettek ki Szeged és az ország kollégiumaival, üzemek KISZ-fiataljaival. 1968-ban jött létre a szegedi felsőoktatási kollégiumok között a szocialista szerződés, melynek végrehajtása sok közös rendezvényben, kirándulások szervezésében nyilvánult meg. A Budapesti Műszaki Egyetem

Schönherz Zoltán és a Veszprémi Vegyipari Egyetem Kossa István kollégiumaival már évek óta kapcsolatban vannak. A szegedi Kenderfonó és Szövőipari Vállalat KISZ-szervezetével 1974 őszén kötöttek szerződést: a kollégisták által tartott politikai vitakörök, előadások, közös vetélkedők jelzik ennek eredményességét.

A kitekintés igénye a régi kollégistákra is kiterjed. Időről időre visszatérnek a volt mórások találkozóira, s a „Tanár lettem” sorozat keretében számolnak be életpályájuk, sorsuk alakulásáról, tapasztalataikról a kollégium fiatalabb lakóinak.

Ez az írás az elmúlt 10 év eseményeiből, eredményeiből csak a legfontosabbakat villantathatja fel, nem adhat átfogó, elemző képet mindenről. A kollégisták néhány évvel ezelőtti a célt tűzték ki maguk elé, hogy a kollégiumban töltött évek alatt életük okos gazdáivá váljanak. A kiváló cím odaftélése bizonyítja, hogy ezt sikerült elérniük. Dr. Garamvölgyi Károly kiváló kollégiummá avató beszédében azt mondta, hogy „A Móra Ferenc Kollégiumban folyó tudatos, tudományos igényű közösségi nevelő munka; a hivatásudatára nevelés és a kollégium nyitottsága, a közéleti tevékenység változatos formái olyan eredmények, amelyek alapján döntésünk jövőbeni értéke is biztosított.”

Amikor gratulálunk a kitüntető címhez, erre alapozva kívánunk mi is további szép eredményeket Szeged első kiváló kollégiumi közösségének.

D. L.

Dr. Vörös Lászlóné kollégiumi igazgató vette át március 30-án a kiváló címet tanúsító oklevelet

Emlékezés

Huszonöt esztendő a mezőgazdasági jog oktatása Magyarországon. Kétnapos tudományos emlékülést rendezett ebből az alkalomból március végén Szegeden a JATE Állam- és Jogtudományi Karának Mezőgazdasági Jogi Tanszéke. Az MTA Szegedi Bizottsága székházának előadótermében ott voltak a szakterület legismertebb oktatói, kutatói, szakemberei az ország több városából.

Dr. Balázs József docens, a József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának dékánhelyettese nyitotta meg az emlékülést. Közölte a jelenlévőket, köztük dr. Gyetvai Károly professzort, a Novi Sad-i testvéregyetemről, dr. Benedek Ferencet, a Pécsi Tudományegyetem professzorát és dr. Molnár Imrét, a KNEB elnökhelyettesét. A dékánhelyettes röviden méltatta a mezőgazdasági jog jelentőségét, fejlődését az oktatással kölcsönhatásban.

A mezőgazdasági jog hazai kialakulása és elterjedése volt a témája dr. Földes Iván tanszékvezető egyetemi tanár, az állam- és jogtudományok kandidátusa előadásának. A pécsi professzor után dr. Veres József kandidátus, a JATE tanszékvezető docense, a mezőgazdasági jog oktatásának 25 évéről emlékezett meg.

Ezt a tantárgyat az 1951–52-es tanévtől kezdték oktatni hazánkban, heti két elméleti és egy gyakorlati órában. Keresztféléves képzés volt 1951-től, majd 1960-ban eltörölték a földjogi gyakorlatokat. Aztán áttértek az ágazati képzésre a IX. félévtől, 2+1 és 2+2 órában.

Az első jegyzeteket dr. Földes Iván szerkesztette, a szovjet szakértői jegyzeteket is felhasználva. Az oktatás előrelépése együtt járt a mezőgazdaság kollektivizálásának sikereivel, a szocializmus alapjainak lerakásával Magyarországon. Különvált a földjog és a mezőgazdasági termelőszövetkezeti jog a szaktudományban és annak oktatásában is. A legutóbbi szövetkezeti törvény bevezetése ma már indokoltá teszi újabb jegyzeteket, illetve átdolgozásokat kiadását is.

A mezőgazdasági jog egyetemi oktatásának eredményeiben döntő szerepe van az oktatók mel-

lett azoknak a társadalmi és államigazgatási szerveknek, termelőszövetkezeteknek, amelyek a gyakorlati oktatást segítik. Hozzájárulnak ahhoz, hogy nem csak szakmailag jól felkészült, hanem a gyakorlati kérdésekben is járatos diplomások kerüljen a megfelelő területekre. Ami az elméleti oktatást illeti: az előadások és szemináriumok rendje 25 év alatt sokat változott. A technikai eszközök további elterjedésével még lehetne fokozni a hatást, korszerűsíteni az oktatást. A tanszék több segítséget nyújthatna a végzős hallgatók elhelyezkedésében is.

A mezőgazdasági jog továbbfejlesztésének elvi kérdéseiről szólt az emlékülés utolsó előadása. Dr. Seres Imre kandidátus, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem tanszékvezető egyetemi tanára beszédében felvázolta a szakterület oktatásának problémáit, lehetőségeit és jövőjét. Az elhangzott hozzászólások során élénk eszmecsere bontakozott ki a mezőgazdasági jog oktatásának aktuális feladatairól.

Délben dr. Leitner László tudományos rektorhelyettes fogadta a konferencia résztvevőit, majd a vendégek látogatást tettek a kisikunthalasi Vörös Október Termelőszövetkezetben. Szakmai, jogi és gyakorlati kérdésekről beszélgettek a tsz vezetőivel, szakembereivel.

A kétnapos rendezvény résztvevői a tapasztalatcserét rendkívül értékesnek, hasznosnak ítélték. Szakmai szempontból sokat jelent egy ilyen összefogás. A vendégek többször megjegyezték, hogy gyakrabban is lehetne hasonló találkozókat szervezni. Ezek hozzájárulnának ahhoz, hogy „ha a tárgy bregzik is... — amint azt dr. Veres József mondta előadásában — az oktatók fiatal lendülete a következő 25 évben is változatlan maradjon”. S ez a továbbfejlesztés biztosítéka.

(vfi)

A halhatatlan Zalka Máté

(Születésének 80. évfordulójára)

Április 4. — a magyar nép nagy ünnepe. Ezzel a nappal a magyar nép történelmében új korszak — a szocializmus korszaka vette kezdetét. Nehéz és hosszú évszázadokon keresztül vezetett az út ehhez a naphoz. Erről a napról álmodott már Dózsa György is, amikor jobbágy-seregeit az egyomó földesurak ellen vezette; a szabadság napjáról énekelte utolsó leheléig Petőfi Sándor, akit a szabadság és a forradalom költőjeként ismer az egész világ; ezért a napért küzdöttek a Magyar Tanácsköztársaság forradalmárai; e nagy nap eljöveteleért harcolt és áldozta fel életét a magyar nép dicső fia Zalka Máté is.

Nagyon ritkán jut osztályrészül valakinek az a megtisztelő és boldogság, hogy még életében legendássá váljék. E tekintetben Zalka Máté sorsa kivétel képez: ő szemtanúja lehetett annak, amint élete valósgos legendává változott. Halála után a körülötte szőtt legenda egyre jobban nőtt és terjedt: szájról-szájra járnak a róla szőtt különböző hősi történetek, gyakran fantasztikus színezetűek; dalokat és verseket, novellákat, színdarabokat és regényeket írnak róla, életének egy-egy hősi epizódja festőművészek ecsetjeit ihleti meg, filmeket készítenek róla.

Három nép, három ország tartja fiának és őrzi Zalka Máté emlékét — Magyarország, a Szovjetunió és Spanyolország. Magyarország — Zalka Máté

szülőháza, ahol született és felnőtt, hogy később életét a forradalomnak, a szocializmusnak, a nemzetközi proletárium közös ügyének szentelje. A majdnem húsz évi kényszer távollét alatt, a honvágytól emésztve állandóan a hazájára gondolt, s arról ábrándozott, hogy egyszer majd eljön a találkozás pillanata, s akkor már soha többé nem kell elválnia hön szeretett hazájától. A sors azonban úgy hozta, hogy vágya nem teljesülhetett. Zalka Máté csak 1945. április 4-én térhetett vissza hazájába. Szülőháza úgy fogadta magába hős életét, mint önmaga dicső forradalmi múltjának egy részét, irdalmi munkásságát pedig, mint nemzeti kultúrájának kincsét; népe örökre szívébe zárta, büszke rá és szeretettel ápolja emlékét. Hazájában számos kitüntetésben részesült, az oroszországi és spanyol polgárháborúban való részvételéért a „Magyar Szabadság” érdemrenddel és a „Fegyverrel a Hazáért” érdemrenddel tüntették ki; „A Spanyol Szabadságért” magyar érdemrend Lukács tábornok arcképe látható.

Zalka Mátét a szovjet nép is fiának tekinti. Hiszen a forradalmi Oroszországban lett kommunista, internacionalista, a szovjet hatalomért, a szocialista forradalomért vívott harc aktív résztvevőjévé, melynek győzelemre vitelésén ő is kivette részét. Szovjetországon kívül íróvá, az új élet aktív építőjévé. A Szovjetunió, Zalka Máté má-

sodik szülőháza lelkesítette őt a harcra a Spanyol Köztársaságért.

Zalka Mátét Spanyolország, a spanyol nép saját nemzeti hőségének tekinti: hiszen Spanyolország, a spanyol nép szabadságáért harcolt, ott lett tábornok, ott halt hősi halált, és hamvait Valencia vérell áztatott sziklás földje fogadta be. Zalka Máté életét egy lobogó fátylához lehet hasonlítani; Gorkij Dankó-jához hasonlóan lángoló szívét a forradalomnak, a dolgozó népnek, a kommunizmus ügyének szentelte.

Zalka Máté legendás alakja számos költőt, író, művészt, zeneszerzőt és filmrendezőt ihletett meg. A sok nemzetiségű szovjet irodalomban több kötetre való vers, elbeszélés, regény, cikk, tanulmány és kortársak visszaemlékezése jelent meg. Számtalan szovjet költő, így például K. Simonov, M. Iszakovszkij, L. Perovajszkij, Sz. Golovanyovszkij, A. Csepurov, V. Azarov, Sz. Scsipcsov, J. Gorodszkoj és mások verseikben Zalka Máté hősi alakját énekelte meg. E cikk terjedelme azonban csak néhány, Zalka Mátéról írott vers bemutatását teszi itt lehetővé.

A legnépszerűbb és legismertebb vers Konsztantyin Simonov Tábornok című verse, amelyet közvetlenül Zalka Máté halála után, 1937-ben írt. E versben a költő megírja, hogy az internacionalista Zalka Máté száma országban, így Oroszországban, Németországban, Török-

szágban és Spanyolországban is harcolt a forradalom, a proletáriátus eszméjéért. De bárhol is volt, bárhol is harcolt, szívében mindig ott hordozta hazája iránti szeretetét, vágyódását, lelkében mindig ott sajnált a honvágy:

Nem látta be rég hazáját, de jött vele, bárhová ért: a lába alatt a magyar föld, a feje fölött magyar ég.

S úgy érzi, hogy nem a

Nagy zöld aragóniai babérfák lombját suhogtatja a szél.

hanem

...a árága magyar hársak remegése kíséri e fák sűrű lombjaival.

És bárhol is áll a csatába, Ot harcba hazája viszi.

Az ütközetek, a diplomáciai kiküldetések, a kollektivizációban való közreműködése során, vagy az íróasztalnál dolgozva — állandóan élt benne a gondolat,

...hogy élnie kell, míg végleg haza nem mehetett.”

A költő nem tudja elhinni, hogy a tábornok elesett Huesca alatt:

De nem hiszek én, nem, e hírnek: a harc heve élteti őt, még egyszer az ő Budapestjét meglátni halála előtt.

Mihail Iszakovszkij Zalka Máté halálának hírére megírta az „Ének Lukács tábornokról” című versét. A költő versében arról a mély gyászról ír, amelyet Spa-

nyolország, a spanyol nép érez hű fia és védelmezője, Lukács tábornok halála felett:

Itt fekszik ő, élettelen, de nevé [lángol, S harcba viszi a támadó ezredet. [ket.

Es hallják a spanyolok és értik [a magyarok Az ő parancsnoki szavát.

Egy másik szovjet költő, Jákov Gorodszkij versében arról ír, hogy Zalka Máté életét a gyermekek boldogabb jövőjéért áldozta fel:

„Te a gyermekeknek, a jövőnek [adta Csodás életed, óh nyugtalan magyart.”

A forradalom hős lovagja, a kommunizmus ügyének harcosa meghalt, de könyveivel, írásaival halála után is folytatja a harcot. A tábornok meghalt, de

„Azon az éjjelen valaki Moszk- [vában A te lángoló, utolsó könyvedet [szedte.”

Zalka Máté egész élete — a kommunista-internacionalista, a forradalmár és író, a nemzeti hősi élete példaképpé szolgált a mai fiatalok számára. Egész életén keresztül azért küzdött és harcolt, azért áldozta fel életét, hogy hazája, Magyarország, amely most a szocializmus építi, szabad legyen és virágozzék, az egész világon beköszöntsön az emberiség boldogságának hajnalára — a kommunizmus.

ILJAS M. I.

az I. I. Mecsnikov nevet viselő Odesszai Állami Egyetem docense